

VĚSTNÍK

SPOLEČNOSTI ANNY PAMMROVÉ

Z výstavy Periferní vidění v Podhoráckém muzeu v Předklášteří

80

prosinec 2024

Modlitba

Mary Oliver

Nemusí to být
modrý kosatec, může to být
plevel na prázdném pozemku, nebo pár
malých kamenů; jen
tomu věnuj pozornost, pak slátej
pár slov dohromady a nesnaž se
o to, aby byla složitá, tohle není
závod, nýbrž průchod
k díkům, a tichu, v němž
jiný hlas může promluvit.

(Překlad Šimon Grimich)

Milí přátelé,

v úvodníku minulého čísla věstníku jsme Vás seznámili s naší novou členkou, badatelkou Michalou Mikolášíkovou z Hradce Králové, v té době pracující na své disertační práci věnované dílu Anny Pammrové. Tu na podzim úspěšně a s velmi dobrým hodnocením obhájila a my jí k získání doktorského titulu srdečně a s obdivem gratulujeme. Celou práci si můžete k přečtení vypůjčit z naší pammrovské knihovničky a zde ve věstníku se dozvíte, čeho si paní doktorka na Anně Pammrové nejvíc cení, čím ji oslovuje.

V dalším článku píšeme o Annině přítelkyni Pavle Moudré, jejíž jméno známe už dávno, ale dosud jsme se jí více nevěnovali. Přitom se znaly víc než třicet let, psaly si často a několikrát se spolu setkaly. Dopisy P. Moudré nejsou dostupné, ale ty Anniny, uložené ve středočeském Benešově, jsme si letos v létě prohlédli, zdokumentovali a jeden z nich Vám zde ve věstníku ve zkrácené podobě předkládáme.

V literárním okénku se dočtete o americké básnířce 20. století Mary Oliver, jejíž básně nás zaujaly natolik, že jsme se dvě z nich rozhodli nabídnout i Vám.

V druhé části čísla věnujte prosím pozornost informaci o novém sborníku tišnovského spolku Continuum Vitae a ukázce z připravované vzpomínkové knihy vzpomínek paní Lidmily Dohnalové.

Závěrem bych Vás ráda informovala, že přípravné práce k novému vydání veršů Anny Pammrové, kterým chceme vstoupit do jubilejního pammrovského roku 2025, průběžně pokračují a těšíme se, že knihu 26. dubna 2025 společně přivítáme na slavnostním odpoledni v tišnovské knihovně.

Pevné zdraví a široké obzory Vám přeje

Helena Pernicová

Osobní kontemplace nad dílem Anny Pammrové

Michala Mikolášiková

Zimní čas přímo vybízí ke zpomalení a zastavení. Pokud nasloucháme tomuto přirozenému přírodnímu rytmu, který nám zrcadlí i vzhled krajiny, je vytvořen prostor pro vítané zamyšlení a tichou kontemplaci nejen nad zhodnocením našeho životního běhu, zároveň můžeme přemítat i nad tématy nadosobními, jež nás mohou zavést k otázkám existenciálním o smyslu lidského zdebyť a obecně lidském směřování v průběhu minulého i přítomného času. Kdy jindy, než právě v tomto čase, se nabízí připomenutí myšlenkového odkazu díla Anny Pammrové, která svými eseji a poezií předkládá čtenářům hlubokou reflexi smyslu lidského života, zároveň svoji pozornost v literárních textech vizionářky a velmi originálně zaměřuje i na témata ekologická a etická, čímž naprosto předchází svoji dobu i dobu, kdy se v literatuře a v odborných kruzích o této problematice vůbec začalo uvažovat. Pokud jsme ochotní vyjít za hranice svojí vlastní všednodennosti, otevřít mysl a věnujeme část našeho času pozornému čtení, může mít seznámení s texty Pammrové neobyčejně transformační charakter na osobní úrovni, který je o to více potřebný, pokud vnímáme současné světové i domácí dění.

Jak už tomu v životě mnohdy bývá, ty nejzásadnější okolnosti, které nás formují a ovlivňují, přicházejí v čase, kdy jsme k nim došli. Moje první osobní setkání s tvorbou Anny Pammrové přišlo „náhodou“, když jsem uvažovala o zaměření svojí disertační práce. Přesně si vzpomínám na okamžik, když jsem se poprvé v jedné hradecké kavárně při pozdně podzimní slotě začetla do esejistické práce *Cestou k zářnému cíli* (1923) a od té doby jsem už nepřestala žasnout. Ano, je třeba zpočátku překonat jisté nepohodlí, které je snad způsobeno očekáváním příjemného

zhloubání se do příběhu, jehož dějová linka svižně ubíhá k závěrečné pointě – u Pammrové toto nelze! Zhutnělé větné konstrukce, bohatá symbolika, odkazy k starověkým mýtům, novotvary a apokalyptické vize ohledně budoucnosti člověka jsou jen vybranými příklady počátečního rozčarování, jehož překonání bohatě vyváží poselství, které její eseje přináší. Do svého prvního začtení do textu Pammrové jsem se nesetkala v české literatuře s ničím, co by předkládalo odpovědi na základní otázky lidské existence v tak komplexním pojetí, vyjma vybraných filozofických spisů. Myšlenky, jež jsou obsaženy v esejistických pracích, můžeme nalézt i ve veršované podobě - ve spirituálně laděných básních Pammrové. Přičemž na jarní reedici poetického výboru *Divočinu slova mi nech* (2000) se už můžeme začít těšit.

Po následném seznámení s dalšími pracemi Pammrové – *Alfa aneb Embryonální pokus o řešení ženské otázky* (1917), *O mateřství a pamateřství* (1919) a v neposlední řadě s textem *Zápisky nečitelné* (1936) – jsem se ocitla ve světě, kdy dlouhá století patriarchátu překryla rouškou nadvlády pravou myšlenku souladné lidské existence, v níž téma pohlavnosti nemá být vnímáno jako problematické, jak je nám předkládáno od biblických časů. Od počátečních emancipačních úvah Pammrové z prvních dvou esejistických prací jsem mohla sledovat myšlenkově obohacující cestu k propracované humanistické filozofii autorky, která od polarity pohlaví směřuje k bytostnému lidství. Už tato samotná tematika, o několik desetiletí později popsaná oborem gender studies, by stačila k tomu, abych si díla Pammrové pro jeho pokrokovost nesmírně cenila. Při hlubším studiu textů jsem už jen souhlasně pokyvovala a hluboce se klonila před tím, jak realisticky zachytila širší veřejnosti neznámá spisovatelka z Vysočiny v rozmezí prvních třiceti let minulého milénia skutečnosti, které jsou v dnešních dnech stále aktuální a jež se staly samostatnými badatelskými tématy mnoha akademických oborů.

Asi nejvíce mě v celé tvorbě zaujala postupně krystalizující „mateřská“ myšlenka, jež není přímo spjata s biologickým ženstvím, a Pammrová ji nikterak neupírá ani mužům, ale ve své podobě představuje univerzální princip péče o všechny formy života, vědomí sounáležitosti, nikoliv nadřazenosti člověka a přírody, a především zodpovědnost za vlastní chování i myšlenky, jimiž formujeme svoji přítomnost a ovlivňujeme svět budoucí. Takto pojatá filozofie o vlivu jedince na svět mě kromě svojí samotné existence zaujala i tím, jak blízká, avšak z mého pohledu pro člověka prospěšnější, je filozofickému konceptu Nietzscheho Nadčlověka. Symbolicky jí však Pammrová dává podobu původní bohyně, do níž se na mnoha místech ve své tvorbě stylizuje, což mě jako ženu nakonec i velmi potěšilo.

Dalším promyšleným okruhem, který mě v díle Pammrové oslovil, je její úcta k přírodě a spjatost s ní jakožto zdrojem duchovní síly a inspirace. Při městském způsobu života je zpočátku možné na toto téma pohlížet jako na anachronismus, ale faktem je, že jak se jedinec postupně vyvíjí, dospěje do bodu, kdy je mu pobyt v tichu a výhled do nespoutané zeleně tím nejvíce mysl zklidňujícím okamžikem. Tento popsáný vývoj je mnohdy poznamenán a z hlediska organizace společnosti určován právě způsobem výchovy a vzdělávání, což je další obrovské téma Pammrové. Rodinná výchova je i v dnešních dnech podřízena vnějším vlivům, které čím dál víc odtrhují pozornost od toho, co je pro lidský růst dítěte to pravé. Velmi záhy pak nastává institucionální vzdělávání, kdy dítě většinu času tráví v uzavřeném prostoru, s cizími lidmi, naprosto strnulé a v nevhodné pozici přijímá fakta a pokyny, které by měly zušlechtovat jeho duševní vývoj, ale mnohdy jsou natolik abstraktní, že je do svého vlastního prožívání ani nedokáže zařadit. I toto je jedna z oblastí, v níž si lidské společenství teprve hledá svoji ideální cestu, a i téměř o sto let

později od doby, kdy Pammrová tato témata promýšlela, jsme ještě nedorazili ke kýženému „zářnému cíli“.

Oblastí, jimiž se Anna Pammrová zabývá, je samozřejmě více, chtěla jsem jen popsat ty, které mě osobně po prvním přečtení jejího díla nejvíce oslovily.

Budu velmi ráda, pokud si takto výjimečná a myšlenkově aktuální tvorba najde, ať už milou náhodou nebo popularizováním mezi veřejností, širší okruh čtenářů. Stále větší část společnosti sotva nachází čas, a následně vůbec zájem a energii si alespoň malou část dne zpříjemnit dobrou myšlenkou nebo třeba i knihou. Přesto vnímají nebo je tíží některé události, jichž jsme v našich dnech často už jen nepřímými svědky a rádi bychom pochopili, co k nim vede či proč si vytváříme svět, s nímž se necítíme v harmonii. Pammrová tyto souvislosti pochopila a svojí optikou je ve svých literárních pracích trpělivě a v souvislostech vykládá. Pro ty, kteří věnují energii a seznámí se s jejími náhledy, se otevře nový způsob pohledu na skutečnost a pevně věřím, že právě to je prvním krokem k vlastní obohacující transformaci. Obohacený člověk prosvětluje své okolí, a proto nám všem přeji, ať je i v zinním čase naše životní prostředí co nejvíce prozářené.

Mgr. Michala Mikolášíková, Ph.D. vystudovala na UHK obor učitelství českého a francouzského jazyka, působí jako učitelka na střední škole v Hradci Králové. Během mateřské pauzy začala spolupracovat s katedrou českého jazyka a literatury na profesní přípravě studentů učitelství, vedla semináře didaktiky a starší české literatury. Ve své disertační práci *Za dveřmi pokoje* (2024) se mj. věnovala i interpretaci literárních textů A. Pammrové. Badatelsky se nejraději zabývá ženskou literární historií, feministickými teoriemi a ekokritikou.

Michala Mikolášiková se svými milovanými syny

*Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové,
alma mater M. Mikolášikové*

Z Annina vánočního dopisu Pavle Moudré

Helena Pernicová

Do nevelkého okruhu přátel Anny Pammrové bezesporu patřila Pavla Moudrá, se kterou se poznala v roce 1907, pravděpodobně prostřednictvím Jána Maliarika. Ačkoliv byly v mnohém odlišné, měly v pohledu na svět hodně společného. Našly v sobě navzájem spřízněné duše a jejich přátelství, převážně korespondenčního rázu, trvalo až do smrti Moudré v roce 1940. Soubor Anniných dopisů, uložený v Okresním archivu v Benešově, je velmi rozsáhlý – obsahuje víc než 200 většinou vícestránkových listů, které jsou odrazem Annina souznění s přítelkyní i cenným vhledem do jejího myšlení. Tak je tomu i v jednom z prvních dopisů, datovaném 26. prosince 1907:

Milá a dobrá Paní!

Vzpomínám na Vás. Ticho, samota a dokonávající rok...A jaké to nevánoční Vánoce! Rozmary Přírody = rozmary dnešních lidí. Jak dlouho ještě budeme slaviti v době zimního slunovratu narození Spasitele dosud nenarozeného?!

Kuriosní ouvertura dopisu – řeknete možná. [...]

Namáčím péro, abych Vám poděkovala za účast, již projevujete tak vzácnou ochotou. Nevím však, jak Vám poslati svoji nejlepší část duše...Opravdu vzácnou potěchou a posilou jsou mi Vaše řádky. Za chvíle, které mi obětujete, dostane se Vám zajisté patřičné odměny, až moje utýraná vůle bude dosti silnou k promítnutí zde vysloveného přání až do kruhu věčných živlů tvůrčích. – Prozatím jsem spjata na těle i na duchu malichernými okolnostmi.

P. Maliarik mi vždy připomíná, abych jen stále Bohu děkovala za to, že mám co jíst. Ovšem! ale nejsem zvíře, abych pouze tím mohla býti spokojena, tím

méně mohu býti fanatikem odříkání. K rozkvětu duševnímu, k rozpětí ideje v nás dřímající je potřeba podmínek zvláště příznivých, podmínek nepochopitelných těm, kdož se zrodili bez myšlenky. Ó, vrozená myšlenka je záhadný Imperativ: poroučí a donucuje k činnosti tvořivé i na úkor zdraví a jakéhokoli, v pozemských poměrech možného blaha.

Cítím, že musím na této příkré životní cestě ještě cosi neobvyklého vykonati. Jak a kdy a co – o tom nevím dosud nic určitého. [...]

Vaše apostrofy, týkající se mého talentu musím rozhodně odmítnouti. Že jsem prohlédla základ života Ženy-člověka důkladněji než druhá třetina z těch nevidoucích vedle – tím nemám ještě žádných nároků na Vaši panegyriku.

Až blahodárné plody mého díla budou patrné...

Nejsem neomylnou ani dost silnou, abych se mohla pustiti sama s tisíci-letými předsudky do boje. Toužím po zdokonalení sebe, toť hlavní. Jsem nástrojem příliš nedokonalým, než abych došla k cíli, jenž ukazují nena-rozeným. Upravit cestu pro ideje čistě ženské, jaká to úloha v době, kdy žena je tak málo ještě Člověkem!...

Může se státi, že zemřu dříve, než práce moje bude hotova. Dosti trapně to pociťuji, že nemám potřebných vědomostí (o školním pseudovzdělání nemluví). Proto se impulzivně obracím k Vám jako k Člověku Ženě (nikoliv ženskému pačlověku!) To, co nebudu moci říci všem – řeknu později aspoň Vám. Víím, že nejste z těch nalíčených vyfintěných dam, bojících se pohlédnouti vlastní životní Pravdě pevně v tvář. Co je dnes v ženském světě přetvářky, zděděné i přiučené, o tom nemožno ani žádný přehled sestavit.

Od mužů se nechávají vésti – následně i svěsti – od mužů se nechávají „ochraňovati“ – následně i ochrnovati – od nich také vyživovati – ná-

sledně i otravovati. A při tom nevědí, jaké vysvědčení ubohosti so tím zasluhují. [...]

Ani ženy Ibsenových dramát nemají onoho základního živlu, myslím, jenž by vytvořil typ Tvůrkyně. Všude – ať v tom či onom smyslu – chtějí náležeti muži. Ale sotva mu náleží, počnou hledati sebe způsobem nejméně důstojným. Tak nepřátelství mezi pohlavími jen roste; z takto neprávě zharmonizovaných poměrů klíčí nové pokolení, samá disonance. [...]

Býti tím, čím býti máme, a zemřiti ve chvíli, kdy zemřiti máme – to, myslím, je nejpravděpodobnější forma Života. Věděli to také mnozí dávno před námi. Prostředek k dosažení této životní formy nikdo si nedovede zaopatřiti. Byli velcí lidé – snad jsou ještě někteří, ale přece každý pocítil nějaký životní nedostatek, jakési duševní zklamání, jehož příčina přes veškerou moudrost zůstává záhadnou.

Ještě někdy si o tomto tématu povíme. Když byste mi psala, tož [...] jako sestra sestře vyznejte svoje pravdy i pochybnosti, seznamujte mě s cestami, jimiž Vám bylo jíti k Poznání. [...]

Zdravím Vás co nejsrdečněji a připojuji přání životního jasu v přicházejícím roce.

Anna Pammrová

Pavla Moudrá (1861–1940) byla velmi aktivní, pracovitá a názorově progresivní žena, za svého života široce známá, ale po válce a změně režimu brzy zapomenutá. Byla redaktorkou, spisovatelkou a překladatelkou, a především veřejně činnou ženou – aktivistkou, která chtěla přispět k etické obrodě člověka. Mnoho úsilí při přednáškách, v článcích a brožurách věnovala například boji proti alkoholismu jako ničiteli lidských a rodinných vztahů, obracela se k ženám a věnovala se jejich

právům. Poukazovala na nutnost ochrany zvířat, vyslovovala se proti vivisekci. Zkušenosti z válečných let ji vedly k účasti na mírovém hnutí, jejím celoživotním přítelem a spolupracovníkem byl filosof a pacifista Přemysl Pitter. Myšlenkově vycházela z křesťanství, blízká jí byla také teosofie a antroposofie. Byla uznávanou autoritou, mnoho lidí, především žen, se na ni obracelo s prosbou o radu v těžké situaci.

Napsala řadu beletristických knih, často výchovného rázu, více jí vyhovovaly drobnější útvary. Zajímavé byly její třídní vzpomínky na dětství a dospívání.

V osobním životě prošla řadou náročných období, musela se vyrovnat s úmrtím svého malého dítěte a následným rozpadem prvního manželství a rovněž s tím, že ani druhé manželství s o hodně mladším obchodníkem Karlem Antonínem Mrhou z Neveklova ve středních Čechách nebylo trvalé. Zůstal však mezi nimi vztah vzájemné korektnosti a přátelství a Moudrá se nakonec starala o syna jeho nové ženy (z jejího předchozího manželství), kterého dokonce i adoptovala. V druhé polovině života žila v hmotné nouzi, poslední roky prožila v Domově osamělých žen v Praze – Dejvicích.

LITERÁRNÍ OKÉNKO

Divoké husy

Mary Oliver

Nemusíš být dobrý,
nemusíš se plazit po kolenou
sto mil pouští v pokání.
Musíš pouze nechat jemné zvíře ve svém těle,
aby mělo rádo, co se mu líbí.
Řekni mi o svých zklamáních a já ti řeknu o svých.
Mezitím svět jde dál.
Mezitím slunce a čisté kapky deště letí krajinou,
přes prerie a hluboké lesy,
přes hory a řeky.
Mezitím divoké husy vysoko v čistém
a modrém vzduchu míří znovu domů.
Ať jsi kdokoli, nezáleží na tom, jak jsi osamělý,
svět se dává tvé představivosti,
volá tě jako divoké husy,
surový a vzrušující –
znovu a znovu ohlašuje tvé místo
v rodině věcí.

Na úvodní textovou stranu tohoto Věstníku jsme zařadili krátkou báseň *Modlitba* od americké básničky Mary Oliver a zde jsme k vám vyslali její další, pravděpodobně nejznámější báseň *Divoké husy*, kterou si můžete i poslechnout v originále v přednesu samotné autorky <https://www.youtube.com/watch?v=lfayiBoaXE8>

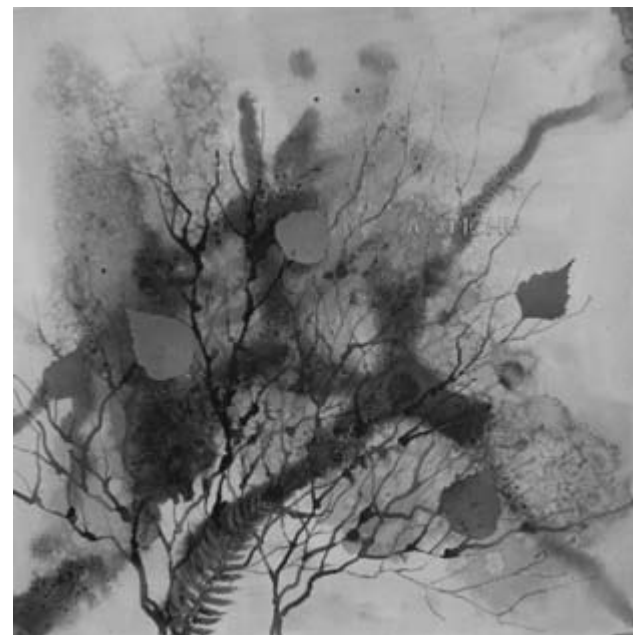
Mary Oliver (1935–2019)

Inspiraci pro svou práci nacházela v přírodě, měla celoživotní zvyk osamělých procházek. Její poezie se vyznačuje úžasem nad přírodním prostředím, živými obrazy a nepříkrášleným jazykem. V roce 2007 byla vyhlášena nejprodávanější básnířkou Spojených států.

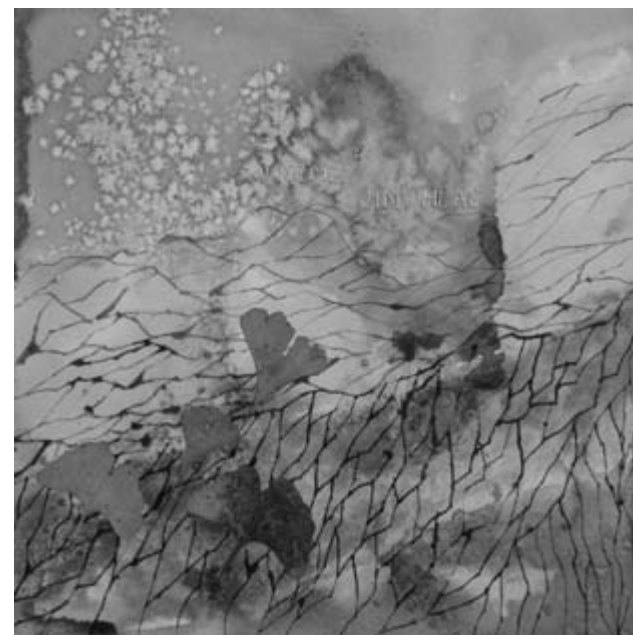

Narodila se 10. září 1935 v Maple Heights ve státě Ohio, na polovenkovském předměstí Clevelandu. Její otec byl učitelem společenských věd. Jako dítě trávila hodně času venku, chodila na procházky nebo si četla, její první zkušenosti byly tedy spíše s přírodním než se sociálním světem, jak sama řekla v jednom rozhovoru. Po krátkém studiu na dvou vysokých školách žila krátký čas v New Yorku, kde také v osmadvaceti letech debutovala sbírkou *No Voyage and Other Poems* (Žádná plavba a jiné básně, 1963). O rok později se přestěhovala do Provincetownu v Massachusetts a toto prostředí s pravidelnými procházkami po pobřeží se stalo místem její trvalé inspirace. Byla ovlivněna Waltem Whitmanem i Davidem Thoreauem a stala se známou svými jasnými a citlivými pozorováními okolního světa i smyslem pro vnitřní stavy člověka. Napsala celou řadu básnických sbírek a esejí, je nositelkou Pulitzerovy ceny.

V češtině její básně dosud knižně nevyšly.

Z výtvarného projektu Markéty Krčálové inspirovaného verši Mary Oliver.

Slohová úloha na téma podzim

Lidmila Dohnalová

Na základní škole jsme dostali za domácí úkol napsat slohovou práci s názvem Podzim. Vůbec jsem nevěděla, co mám napsat, byla jsem úplně bezradná. Co zvláštního mám napsat?

Přece je normální, že po řece plave barevné listí, jedno krásnější než druhé, a na cestě je to samá kalužina, ve kterých se leskne slunce a tmavá modř, a když do velkého javoru u cesty zafoukne silnější vítr, začnou se sypat s lehounkým šustěním zlaté listy a snášejí se na cestu i do řeky a odplouvají do neznáma.

V lese je mech nasáklý vodou, ani spadané větvičky pod kroky nepraskají a dá se přijít blízko k srnčímu stádu, které se pase na podzimních houbách, a zase potichu vycouvat zpět, abych je nevylekala. Pod borovicemi z písčité hlíny vykukují hlavičky několika zelinek, posbírám se azítra z nich bude dobrá polévka.

Nebo snad mám psát o tom, jak se stmívá a mrholí, drobounké kapičky se usazují na zbylých listech olší a vrb a pak jako déšť padají do řeky, kde vytvářejí na vodě čarovné kroužky? Najednou se voda rozvlní, to proplouvá do svého doupěte ondatra a v mlze mizí vzdálenější stromy a kameny. Je čas jít domů, kde hřejí kamna, maminka rozžehla petrolejku a nese ji na stůl. Listí zase ucpalo turbínu.

Nebo mám napsat, jak sedím zády přitisknutá k velkému balvanu, aby mě slunce ohřálo, protože mým tenkým svetříkem nepříjemně profukuje vítr? Tady je mi teplo a mám pěkný výhled na pole a les, kde listnaté stromy hýjí odstíny žluté, oranžové i červené na pozadí tmavých borovic a smrků. Modřín se zahalil zlatým jehličím a pavoučí cestovatelé se zachycují stříbrnými vlákny na šípkovém keři. U pěšinky k Tasovu jsou trnky obalené tmavomodrými ojíněnými kuličkami, v dálce vykukuje věž kostela a sem tam típne nějaký ptáček. Skutečně nevím, co bych měla psát, aby to bylo zajímavé. Opravdu nevím.

DOPORUČUJEME K POSLECHU

Josef Uher: Kdyby tu šel Mistr z Nazareta

(rozhlasové pásmo dostupné na <https://vltava.rozhlas.cz/kdyby-tu-sel-mistr-z-nazareta-literarni-pasmo-o-zivote-a-dile-ceskeho-prozaika-7665790>)

S radostí jsme zaznamenali, že 26. prosince 2024 odvysílal Český rozhlas Vltava hodinový pořad nazvaný *Kdyby tu šel Mistr z Nazareta*, věnovaný tvorbě spisovatele naší oblasti, prozaika a básníku Josefu Uhrovi. Připravil ho Jaroslav Havel v režii Hany Kofránkové, účinkují Igor Bareš a Hana Kofránková. Pořad je k poslechu dostupný na výše uvedeném odkazu až **do 22. ledna 2025**.

Autorský život Josefa Uhra (14. 12. 1880 Podolí u Tišnova – 5. 12. 1908 Brno) byl omezen na pouhých osm let, ale o jehož osobitých textech napsal F. X. Šalda, že „i malé črty i fragmenty jsou celá umělecká díla“.

Jeho nevelké, básnický však osobité dílo se přibližuje bosáckým prózám Maxima Gorkého. Hrdiny jeho povídek a črt jsou převážně živořící tkalci, vesničtí bezzemci, žebráci, opuštěné děti a tuláci, které jako první uvedl do české literatury. Jsou to lidé na okraji života, deklasovaní, přijímající pasivně svůj osud, mstící se na představitelích společnosti, která je odvrhla, nebo hledající individuální svobodu v útěku od společnosti. Uher k nim přistupuje se soucitem, k charakteristickým znakům jeho stylu patří konkrétní obraznost, někdy až nadnesený patos. Jeho prozaické dílo doplňují básně i několik esejistických textů, z nichž vyniká studie O moderních proudech literatury české. (Z anotace k pořadu)

*Josefu Uhrovi věnovalo již před léty opakovanou pozornost i tišnovské nakladatelství Sursum, které v roce 2001 vydalo výbor povídek *Má cesta a v roce 2008 objevený výbor z jeho poezie pod názvem Neslyšet hodiny znít (edičně přepravený Michalem Konečným a doplněný ilustracemi Emanuela Ranného)*.*

DOPORUČUJEME K PŘEČTENÍ

Almanach Tišnoviny III/2024

V listopadu 2024 byl v tišnovské knihovně slavnostně přivítán třetí almanach spolku Continuum Vitae, který shrnuje a přibližuje historická, vlastivědná a tvůrčí témata, kterými se v průběhu posledních osmi let zabývali Miloš Sysel, Radim Tichý a Zdeněk Krejčí. Sborník si lze zakoupit v TIC Tišnov a v knihkupectví p. Raškové v Tišnově.

Všechna bádání M. Sysla vděčí za svůj zdárný výsledek autorově všímavosti ke zdánlivě nevýznamným detailům, schopnosti pohlížet na věci z nových úhlů a také trpělivosti při hledání v archivech. V jejich tištěné prezentaci ve sborníku pak čtenář ocení i čtivost a zařazení do širšího kontextu. Tak se například v příspěvku *Valcha na Trmačově* dozvíme nejen o historii tohoto dnes nenápadného, ale v minulosti důležitého vodního díla na městském náhonu řeky Svatky a o umanutosti jeho majitele při sporu s městskou radou, ale také o tom, co vlastně bylo „valchování“ sukna a jak se provádělo. Text *Tajemný černý kámen od Železného – gabro* pak ilustruje, jak se shodou „šťastných náhod“ podařilo u obce Železné objevit balvan nerostu diabasu – gabra, o jehož výskytu se vědělo jen něco málo z literatury a to, že pro svůj dekorativní tmavý lesk byl v minulosti použit na několika náhrobcích tišnovského hřbitova.

Z příspěvků R. Tichého upozorňujeme na článek o okolnostech vzniku netradiční křížové cesty z Lomnice do Veselí, kterou tento amatérský, ale postupně se stále víc profesionalizující umělecký kovář navrhl a vytvořil v roce 2021. Připojen je výklad jednotlivých stanovišť a fotodokumentace.

Z příspěvků třetího autora, Zdenka Krejčího, pak čtenáře zaujmou odborné informace o kamenických značkách na portálech a dalších místech kostela Povýšení sv. Kříže v Doubravníku.

POZVÁNÍ NA VÝSTAVU V PODHORÁCKÉM MUZEU

V čase od podzimu do časného jara jsou prostory prvního patra Podhoráckého muzea v Předklášteří vždy obydleny obrazy – kurátorka Hana Fadingerová zde každoročně prezentuje pečlivě připravenou a návštěvnický objevnou výstavu. Ta letošní se jmenuje **Periferní vidění** a představuje tvorbu současných výtvarníků určitým způsobem spojených s naším regionem a majících vztah k životu na venkově, v přírodě a v ústraní.

„Periferní vidění je důležitá schopnost lidského oka vnímat předměty a děje, které se nenachází přímo v našem hlavním zorném poli. Kurátoři výstavy tento termín použili metaforicky, ve snaze pojmenovat skutečnost, že Tišnovsko a okolí jako místo pro výtvarnou tvorbu je sice poněkud vzdálené uměleckým centrům, ale na druhé straně tato pozice poskytuje jiné možnosti, které mohou být pro umělecké vidění a přístup zásadní. Pohled na místní uměleckou scénu začíná od autorů, kteří už v minulosti spojili svůj život a tvorbu s tímto krajem a jsou zastoupeni ve sbírkách muzea (Josef Jambor, Michal Ranný, Bohumír Matal, Leonid Ochrymčuk, Miloslav Sonny Halas, Zdeněk Macháček).“

Vedle Mgr. Fadingerové se na vzniku této výstavy podílel také Milan Magni (rovněž na výstavě zastoupený svou tvorbou), který všechny tvůrce navštívil, hovořil s nimi v jejich prostředí a pořídil fotodokumentaci z jejich ateliérů – i jich samotných – a návštěvník výstavy má tyto přibližující materiály také k dispozici.

Těšíme se na **komentovanou prohlídku** výstavy, kterou máme domluvenou **na čtvrtek 20. února 2025 v 10 hodin**, připomeneme ještě zvláštní pozvánkou.

Z výroční schůze SAP konané 30. 11. 2024

Vydala Společnost Anny Pammrové z.s., Tišnov

**Redakce a fotografie: Helena Pernicová a Zdeňka Giacintová
Předtisková příprava: Hana Dohnálková**

**web: annapammrova.cz
helenapernicova@gmail.com**